

TILKENDEGIVELSE

meddelt den 6. oktober 2014

i faglig voldgiftssag FV2014.0103

TEKNIQ

(underdirektør Thorkild Bang)

mod

Blik- og Rørarbejderforbundet

(advokat Kim Brandt)

Twisten

Twisten angår regulering af satser for rejse- og udearbejde i VVS-Overenskomsten og prislisten ("zone-penge").

Påstande

Klager, TEKNIQ, har nedlagt følgende påstand: Blik- og Rørarbejderforbundet skal anerkende, at satserne for rejsearbejde uden overnatning reguleres efter de principper, som blev fastlagt ved overenskomstfornyelsen 2007 og efterfølgende har været anvendt i 2010 og 2012.

Indklagede, Blik- og Rørarbejderforbundet, har nedlagt påstand om frifindelse.

Sagens behandling

Sagens blev mundtligt behandlet den 6. oktober 2014 med højesteretsdommer Jon Stokholm som opmand. Som sidedommere udpeget af klager fungerede Birger Hermansson og Jørgen W. Hansen, og som sidedommere udpeget af indklagede fungerede Max Meyer og Kjeld Husted.

Der blev under forhandlingen afgivet forklaring af Bent Lindgren og Stig Søllested.

Efter procedure og bevisførelse voterede voldgiftsrettens medlemmer. Der kunne ikke opnås flertal for en afgørelse blandt de partsudpegede medlemmer. Afgørelsen skulle herefter træffes af opmanden.

Der var enighed om at undlade gengivelse af de afgivne forklaringer.

Opmandens afgørelse

VVS-Overenskomsten indeholder i afsnit 03 regler om befodringsopgørelse mv. Det hedder i punkt 14:

”14. Tillæg for rejsearbejde pristalsreguleres 1. marts det år overenskomsten fornyes.”

Til belysning af denne bestemmelse foreligger en faglig voldgiftskendelse af 19. august 1985. I denne anføres bl.a.:

”Sagen angår

Det fremgår af Rørprislistens afsnit 03 om befodringsgodtgørelse mv. af zonetillæggene skal dække betaling for vejtid, befodrning samt eventuelt kost og logi og at de pristalsreguleres pr 1 marts, det år overenskomsten fornyes.

Overfor kravet om dyrtidsregulering af zonetillæggene pr 1 marts har indklagede anført, at enhver form for dyrtidsregulering er suspenderet i henhold til gældende lovgivning, hvorfor Rørprislistens bestemmelse om zonetillæggenes regulering har mistet sit indhold.

Opmandens begrundelse og konklusion

Da der ikke blandt de af parterne udpegede voldgiftsmedlemmer har kunnet opnås enighed eller flertal for en afgørelse af sagen, må denne træffes af opmanden, der udtaler:

Idet det lægges til grund, AT zonetillæggene omfatter både lønmæssige-, transportmæssige- og leveomkostnings-komponenter, AT Rørprislisten indeholder en bestemmelse om en automatisk dyrtidsregulering af tillæggene, og AT Folketinget den 16 oktober 1982 vedtog en lov om begrænsning af lønstigninger og om ændring af takt- og dyrtidsregulering, hvorefter den automatiske dyrtidsregulering af arbejdsvederlag mv. blev suspenderet, henledes opmærksomheden på § 4 i den nævnte lov, hvori det hedder:

’Uanset bestemmelserne i § 1, stk. 1 og § 3, kan der fortsat ske regulering af tillæg, der skal give dækning for omkostninger ved arbejdets udførelse, således at de giver samme dækning som forudsat ved aftalen om eller fastsættelsen a de hidtil gældende satser.’

Som eksempel på sådanne tillæg nævnes i bemærkningerne til lovforslaget bl a hotelgodtgørelsessatser, udetillæg, time- og dagpenge, rejsedagpenge og kørselsgodtgørelse.

I overensstemmelse med denne bestemmelse finder opmanden, at der i et vist omfang må gives klagerne medhold i kravet om dyrtidsregulering af zonetillæggene i Rørprislisten mv, hvorfor der afsiges følgende

K E N D E L S E :

Rørudvalgets arbejdsgiverpart, Dansk VVS-Installatør Forening og Jernets Arbejdsgiverforening tilpligtes at regulere zonetillæggene i de mellem Rørudvalgets parter gældende

prislister i det omfang, tillæggene skal give dækning for omkostninger ved arbejdets udførelse, og således at der gives samme omkostningsdækning som hidtil.”

Parterne har traditionelt i forbindelse med overenskomstforhandlingerne truffet aftale om pristalsreguleringen. Ved overenskomstforhandlingerne i 2012 og 2014 lykkedes det ikke parterne at nå til enighed om fornyelse af overenskomsterne. Overenskomsterne blev derfor omfattet af mæglingsforslaget og vedtaget i kraft heraf. Der blev ved overenskomstfornyelsen i 2007 og 2010 indgået protokollater om den procentuelle regulering.

Det hedder i protokollatet fra 2007:

”Protokollat – OK2007

Protokollat vedr. regulering af zonetillæg

B-09

Overenskomsten med Blik- og Rørarbejderforbundet, punkt 25, stk. 10 – Overenskomsten med Dansk Metal, punkt 22, stk. 10 og Rørprislistens afsnit 03, punkt 03, stk. 10 - Zonetillæg

Satserne for zonepenge i ovennævnte bestemmelser reguleres pr. 1. marts 2007 med 11,26 %.

Glostrup, den 4. marts 2007

Blik- og Rørarbejderforbundet

TEKNIQ / Dansk VVS

Dansk Metal”

Protokollatet fra 2010 var ligelydende.

Til brug ved fastsættelsen af reguleringsprocenten havde TEKNIQ gennemført beregninger. Disse var baseret dels på den af SKAT fastsatte maksimale kørselsgodtgørelse, dels på de gennemsnitlige stigninger i lønnen for henholdsvis timelønnede og akkordansatte. Reguleringssatsen blev fastsat efter drøftelse mellem parternes eksperter på området. TEKNIQ anvendte sin specialstatistik for VVS-området, som viser lønudviklingen for såvel timeløn som akkordløn, samt hvor stor en del af den indberettede løn, der er optjent i akkord. Da denne statistik kræver en del validerin-

ger og beregninger, foreligger den først medio året efter udløbet af ”statistikåret”. For sidste overenskomstår anvendtes derfor ved udarbejdelsen af TEKNIQs grundlag for drøftelserne i stedet konjunkturstatistikken for Bygge- og anlægsvirksomhed. Denne beregnes på grundlag af lønmodtagernes samlede fortjeneste, og krævede derfor justering for genebetalinger, personalegoder og pension med henblik på at vise udviklingen i den rene timeløn.

I forbindelse med overenskomstfornyelsen i 2012 fremsendte TEKNIQ sin beregning til indklagede som oplæg til drøftelse af regulering af betalingssatserne. TEKNIQ fremsendte endvidere udkast til protokollat, hvori det hedder:

”Protokollat

Overenskomsterne på VVS-området er i 2012 fornyet jf. Forligsmandens mæglingsforslag dateret 22. marts 2012 som efterfølgende er godkendt af parterne.

Herefter er VVS-overenskomsterne gennemgået:

- satsreguleret jf. mæglingsforslaget,
- tekstmæssigt tilføjet de i mæglingsforslaget indeholdte ændringer,
- konsekvensrettet i forhold til ovennævnte, herunder er enkelte ikke-relevante afsnit slettet.
- Endelig er betalingssatserne for rejse- og merarbejde reguleret efter samme beregningsmetode som i de foregående 3 overenskomstfornyelser. Parterne er enige om, at der i overenskomstperioden nedsættes et udvalg til evaluering af denne reguleringsmetode for at sikre det bedst mulige reguleringsgrundlag.

Parterne er enige om, at det ikke ved de redaktionelle ændringer har været hensigten at ændre på overenskomstens forståelse.

Glostrup, den 31. maj 2012”

Indklagede ønskede ikke afsnittet om regulering af betalingssatser indført i protokollatet. Protokollatet fik herefter følgende ordlyd:

”Protokollat

Overenskomsterne på VVS-området er i 2012 fornyet, jf. Forligsmandens mæglingsforslag dateret 22. marts 2012 som efterfølgende er godkendt af parterne.

Herefter er VVS-overenskomsterne gennemgået:

- Satsreguleret jf. mæglingsforslaget,
- tekstmæssigt tilføjet de i mæglingsforslaget indeholdte ændringer,
- konsekvensrettet i forhold til ovennævnte herunder er enkelte ikke relevante afsnit slettet.

Parterne er enige om, at det ikke ved de redaktionelle ændringer har været hensigten at ændre på overenskomstens forståelse.

Glostrup, den 31. maj 2012

For TEKNIQ:

For BLIK- og RØRARBEJDERFORBUNDET:

For DANSK METAL:”

Parterne har drøftet statistikgrundlaget for fastsættelse af reguleringen uden at opnå enighed.

TEKNIQ har herefter givet følgende udmelding om VVS-Overenskomst 2014 til sine medlemmer:

”Rejse- og udearbejde

Det er fortsat muligt at indgå lokalaftaler om betaling af rejse- og udearbejde. Kun i de tilfælde, hvor der ikke kan opnås lokal enighed om en lokalaf tale, skal bestemmelserne i Pkt. 23 og 24 anvendes. De nye satser for tillæg for rejsearbejde – uden overnatning – falder efter TEKNIQs beregninger med 0,79 % og er hermed pr. 1. marts 2014 følgende (det skal dog bemærkes, at Blik- og Rørarbejderforbundet ikke er enige i beregningsgrundlaget. Vi må derfor tage forbehold for, at der kan komme ændringer): ...”

Der er fremlagt et omfattende statistisk materiale i sagen. Parterne er enige om, at der ikke under denne faglige voldgift skal foretages en egentlig bedømmelse af dette.

Parternes argumentation

Klager har gjort gældende, at indklagede i tre på hinanden følgende overenskomstfornyelser har anerkendt klagers beregningsmåde, og at fastsættelse af reguleringen derfor skal ske som beregning og ikke er genstand for forhandling. Ændring af beregningsmetoden må herefter forudsætte enighed mellem parterne. Klagers statistiske materiale må lægges til grund for fastsættelse af reguleringssatsen. Forløbet i forbindelse med drøftelserne om fastsættelse af reguleringssatsen i 2014 kan ikke afskære klager fra at gøre dette synspunkt gældende under den faglige voldgift.

Indklagede har anført, at spørgsmålet i sagen er et forhandlingsspørgsmål, ikke et retsspørgsmål. Klagers påstand i den faglige voldgift har været rejst som et ønske under de foregående overenskomstforhandlinger. Dette ønske er blevet afvist af indklagede, hvilket klager anerkendte og i stedet udformede et protokollat uden fastlæggelse af reguleringssatsen. Indklagede har bestridt, at

forbundet har tiltrådt beregningsoverenskomsten gennem tre overenskomstfornyelser og gjort gældende, at den endelige procentregulering for zonepenge fastlægges ved forhandling. Såfremt klager får medhold, vil reguleringen af zonepenge fremover kunne ske ensidigt bestemt af klager, og uden at indklagede har mulighed for at kontrollere, om der er nøjagtigheder i beregningen.

Opmandens begrundelse og resultat

Den foreliggende konflikt vedrører fortolkningen af den vage og uklare bestemmelse i rørprislistens punkt 03.14 som præciseret i den faglige voldgiftskendelse af 19. august 1985. Uanset at parterne gennem årene har ført forhandlinger om bestemmelsens udmøntning i forbindelse med overenskomstforhandlingerne, foreligger der en retskonflikt og ikke en interessekonflikt. Klagers forslag til protokollat i 2014 var således kun fremsat at ordenshensyn og baseret på parternes hidtidige praksis. Klager er således ikke afskåret fra at nedlægge påstand i overensstemmelse med den, som er nedlagt i sagen.

Det følger heraf, at fastlæggelse af reguleringen i mangel af enighed mellem parterne må ske via faglig voldgift. Indklagede kan derfor ikke få medhold i sin frifindelsespåstand. Indklagede er på den anden side ikke retligt forpligtet til, så længe rørprislistens bestemmelse består uændret, at følge de tidligere anvendte principper for statistikberegning og fastsættelse af reguleringsprocent som udmøntet i de indgåede protokollater. Såfremt indklagede kan påvise et bedre og mere retvisende statistisk grundlag, må et sådant lægges til grund ved udmøntning af bestemmelsen. Tvist herom må, om fornødent, afgøres ad fagretlig vej.

I den foreliggende sag har indklagede vel rettet indvending mod kvaliteten af det statistiske grundlag, som klager har tilvejebragt. Indklagede har imidlertid ikke gjort gældende – eller påvist – at dette er uegnet til at danne grundlag for udmøntning af bestemmelsen eller fremlagt et bedre grundlag herfor. Som sagen er forelagt tager opmanden herefter klagers påstand til følge og pålægger hver part at bære egne omkostninger og at betale halvdelen af opmandens honorar.

Der var enighed om at afslutte sagen i overensstemmelse med opmandens mundtlige tilkendegivelse, hvorefter TEKNIQs påstand ville blive taget til følge.

København, den 27. oktober 2014